

ליל שבת קודש פרשת כי תבא ה'תשס"ד

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו' המדבר מכוונת אלול, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), וזה אותיות אדם, אלף דם, היינו על ידי דם לה', נעשה אל"ף, ונעשה לשבת על הכסא, וזהו תמונת האות אלף, שהוא יו"ד למעלה, שהוא נקודה עליונה, ויו"ד למטה, שהוא נקודה תחתונה, וי"ו באמצע, שהוא המחבר בין שניהם, והוא ענין שאמרו חכמינו הקדושים, שג' מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ, להכרית זרעו של עמלק, שהוא נקודה התחתונה, ולבנות להם בית הבחירה, שהוא נקודה העליונה, ולמנות להם מלך שהוא הוי"ו שבאמצע, וכל זה הוא סוד כוונת אלול וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אותיות אדם, הם חיבור בין אלף – דם, לרמוז לנו ששלימות האדם הוא כשזוכה להכנים אלופו של אדם, שהוא הקדוש ברוך הוא, בתוך הדם שלו, היינו בתוך גשמיות גופו, כי האדם הוא מחובר מרוחניות ומגשמיות, שהוא ענין מאמר חכמינו הקדושים (גדה ל"א). שלשה שותפין באדם, אביו ואמו והקדוש ברוך הוא, מאביו הלוּבן, מאמו האודם, והקדוש ברוך הוא נותן בו נשמה, וכיון שהגיע זמנו להפטר מן העולם הקדוש ברוך הוא נוטל חלקו, וחלק אביו ואמו מניח לפניהם, עיין שם, כי העיקר היא בוודאי הנשמה שבקרב שממנו עיקר החיות, אבל מחמת שאדם מחובר מרוחניות ומגשמיות גם יחד, לכן העיקר תמיד להמשיך חיות נשמתו הבאה מאלופו של עולם, לתוך הדם שלו, שממנו חיות גופו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים בכל מקום (עי' שבת ל"ב:) רביעית דם שבאדם חייו תלויין בו, ואז הוא נקרא "אדם" באמת, כי הוא ממשיך חיות גופו דרך אור נשמתו שזהו עיקר התכלית.

והנה מבואר מתוך דברי רביז"ל, שכל זה כלול בתוך תמונת האות אלף, כי אות א יש לה נקודה למעלה ונקודה למטה ואות ו' באמצע, הנקודה עליונה הוא חיות הנשמה הבאה מלמעלה, מרום גובהי מרומים, והנקודה תחתונה הוא חיות הגוף הבאה מלמטה, מיסודות גשמיים, והוא"ו באמצע הוא המחבר בין שניהם, שהוא

כלליות עבודתו של אדם בכל ימי חייו, לקשר רוחניות וגשמיות יחד, ולקדש בשר גופו באור נשמתו, ועם שניהם ביחד לעבוד את הקדוש ברוך הוא, והנה דבר זה מבואר ביותר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו), שזהו ענין שילוב השני שמות יהו"ה אדנ"י ביחד, יאהדונה"י, יו"ד בתחילה ויו"ד בסוף, ובאמצע וי"ו אותיות, כי שם הוי"ה ברוך הוא מרמז על אור האין סוף ברוך הוא, שהוא יתברך היה הוה ויהיה, שזהו רוחניות אלקותו יתברך הנמצא בכל דבר, והשם אדנ"י מרמז על הנהגת הקדוש ברוך הוא בתוך גשמיות עולם הזה, שהוא ענין של דין וצמצום, שזהו השם אדנ"י, על שם דינ"א אדי"ן, ועל דרך שאמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה ט"ו). אדם נידון בכל יום ובכל שעה ובכל רגע וכו' עיין שם, כי מצד הגשמיות נאחזים בו הדינים, וצריך לדון ולשפוט את עצמו אם הוא מתנהג בכל דבר על פי התורה, ובאמצע יש ו' אותיות שהם ו' החיבור, המחבר בין רוחניות וגשמיות, כי העיקר למצוא רוחניות אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט של הבריאה, ודבר זה נעשה ביותר על ידי הצדיק שהוא מדת היסוד מדה הששית, שהוא גם כן ו', שמחבר כל השש ספירות שלמעלה, ומחברם ומשפיעם אל המלכות, כי זהו עבודת הצדיק בכל ימי חייו, לגלות האלקות שיש בכל הגשמיות, והוא מלמד זאת לכל מקורביו, שיזכו למצוא רוחניות אלקותו יתברך בכל פרט שבימי חייהם, ועל ידי זה יחיו חיים טובים באמת.

והנה גם מבואר מתוך דברי רביז"ל בתורה זו, שזהו ענין השלש מצוות שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ, למחות זרעו של עמלק, ולבנות להם בית הבחירה, ולמנות להם מלך, כריתות זרעו של עמלק הוא ענין הנקודה התחתונה, לגרש ולנקות את כל הקליפות והטומאה המסבבין גשמיות עולם הזה, ולמחות משם זכרו של עמלק שהוא הרע והחטא, וכמו שכתוב (בראשית ו') וכל יצר מחשבות לבו רק' רע' כל' היום', סופי תיבות עמלק כמובא, ולבנות להם בית הבחירה הוא ענין הנקודה העליונה, שהוא בנין בית המוחין, להרגיש הרוחניות אלקות שיש בכל דבר, שביותר נתגלה זאת בבית המקדש, ולמנות להם מלך הוא הו"ו שבאמצע המחבר בין רוחניות לגשמיות, שהוא ענין הצדיק שהוא בחינת מלך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (גיטין ס"ב). מאן מלכי רבנן, כי תכלית הקמת המלך היתה לגלות מלכות שמים, וללמד לכל הבריות כי לה' המלוכה ומושל בגוים, ואיך שהוא יתברך נמצא בכל פרט ופרט של הבריאה, בבחינת (דברים י"ז) והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו, שכל זה הוא עבודת הצדיק בכל ימי חייו, לגלות לנשמות ישראל איך הוא יתברך נמצא עמנו בכל מקום, ואיך שנקודה עליונה ונקודה תחתונה מתחברים תמיד ביחד.

וכל זה הוא סוד כוונת אלול, כי אלול ראשי תיבות א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י, היינו להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, בקי ברצוא הוא הנקודה העליונה, לעלות בכל פעם יותר ויותר ברוחניות אלקותו יתברך, ואף פעם לא לחשוב שכבר השיג את הכל, רק א'ני ל'דודי, שאני מתקרב אליו יתברך בכל פעם יותר ויותר, ואני עושה תשובה על השגתי שמקודם, אולי הגשמת את רוחניות אלקותו יתברך, שזהו (תהלים קל"ט) אם אסק שמים שם אתה, שכל מה שאני עולה לשמים, שם אתה, כי אין סוף לגדולתו כלל, ובקי בשוב הוא הנקודה התחתונה, להיות בקי איך להתחזק אפילו בתכלית דיוטא התחתונה, ולא להתייאש כלל, כי ו'דודי ל'י, שבכל מקום שאני נמצא הקדוש ברוך הוא קרוב וסמוך אלי, בבחינת (שם) ואציעה שאול הנך, שאפילו אם אני בשאול תחתיות, גם שם הנך, ולכן אפשר לי תמיד לשוב אליו, כי הוא נמצא בכל מקום, וכל ההתחזקות הזאת אני מקבל מן הצדיק שהוא הוי"ו המחבר בין שני נקודות אלו, כי הוא מלמד הן עם הדרי מעלה שאוחזין בנקודה עליונה, שיעלו יותר ויותר, והן עם הדרי מטה שאוחזין בנקודה התחתונה, שיתחזקו ולא יפלו יותר למטה, והוא מגלה דרך התשובה לכולם, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיק כזה, כי על ידו יקבל דרך בחיים לקשר רוחניות וגשמיות ביחד, ויזכה לחיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מתחיל (דברים כ"ו) והיה כי תבוא אל הארץ וגו', היינו עם מצות ביכורים להביא אותם אל בית המקדש ולתת אותם ביד הכהן, וכמו שכתוב ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו' והלכת אל המקום אשר יבחר הוי"ה אלהיך לשכן שמו שם, ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו' ולקח הכהן הטנא מידך וגו', והנה פרשת כי תצא מסיים עם מצות מחיית עמלק, וכמו שכתוב (שם כ"ה) תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח, ויש להבין מהו הקשר והסמיכות בין פרשת ביכורים למצות מחיית עמלק? והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי מצות מחיית עמלק הוא המצוה הראשונה שנצטוו בכניסתן לארץ ישראל, שהוא ענין תיקון הנקודה התחתונה, לטהר הארציות והגשמיות מכל אחיזת הרע והטומאה של עמלק, כי בארץ ישראל מקודש הארציות כל כך, עד שגם מפירות הארץ עושים מצוות ומביאים מהם ביכורים לה', ולכן התיקון של הנקודה התחתונה הוא כריתות זרעו של עמלק, שעל ידי זה יוכלו למצוא אלקות בגשמיות הארץ, ואחר כך מבשר לנו הכתוב והיה כי תבוא אל הארץ וגו' ולקחת וגו' והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשכן שמו שם, היינו ענין עלייה לבית הבחירה שהוא תיקון הנקודה העליונה, ששם בבית המקדש זוכין לגילוי

שכינת עוזו יתברך, במדריגה גבוהה מאד, ומשם יוצא הארת רוחניות אלקות לכל העולם כולו, ולשם בבית המקדש שהוא הנקודה העליונה, תביא עם הפירות שלך מגשמיית הארץ שהוא הנקודה התחתונה, ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו' היינו אל יד הצדיק שהוא המחבר בין שניהם, והוא מרים ומניף עמך ביחד פירות הארץ, ומגלה לך איך שרוחניות אלקותו יתברך נמצא בתוך כולם, כי הצדיק שהוא בחינת הוי"ו שבתוך האלף, מגלה לך איך שאלופו של עולם גנוז בתוך גשמיית הארץ, ומתוקף הארציות יכולים להרים ולהגיש אותם אל המזבח שהוא תכלית הרוחניות, כי אין בלעדו יתברך כלל, והבן, והשם יתברך יזכינו להתקרב אל צדיקים אמיתיים באמת, ונזכה להמשיך על עצמינו אור רוחניות אלקותו יתברך, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת כי תבא ה'תשס"ד

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בהסיפור ממלך ועניו (מעשה ו) דף ק"ט, עיין שם.

פתח מוהרא"ש נ"י ואמר, רביז"ל מספר, מעשה במלך אחד והיה לו חכם, אמר המלך להחכם: באשר שיש מלך שחותם עצמו שהוא גבור גדול ואיש אמת ועניו, כי הנה עיקר מעלת המלך כשיש לו מדות טובות ותרומיות שיכול למסור להעם ההולכים אחריו, והמעלה הראשונה הוא שיהיה גבור גדול ושולט ביצרו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ד') איזהו גיבור הכובש את יצרו, שנאמר (משלי ט"ז) טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר, וממשמעות המשנה לומדים, שעיקר הגבורה הוא להתגבר על מדת הכעס, כי התנא מביא הפסוק טוב ארך אפים מגבור וגו', היינו אריכת אפים וסבלנות, הנצרך אל האדם מאד מדי יום ביומו, כי מדת הכעס מתגברת על האדם מאד, ויש לו הרבה נסיונות בכל יום ויום על מדת כעס, ואם לא נזהר בו כראוי הוא בסכנה גדולה רחמנא ליצלן, וכמובא בזוהר (תצוה קפ"ב) על הפסוק (איוב י"ח) טורף נפשו באפו, שעל ידי מדת הכעס האדם טורף את נפשו לגמרי רחמנא ליצלן, ובקושי יכול להחזיר אותו אליו (עי' ליקוטי מוהר"ן

חלק א' ס"ה ס"ח), ולכן בוודאי זהו המעלה הראשונה של המלך והמושל האמיתי, שהוא גיבור גדול הכובש את כעסו.

והנה גבור אני יודע שהוא גבור, מחמת שסביב מדינתו הולך הים, ועל הים עומדים חיל על ספינות עם הורמאטים, ואינם מניחים להתקרב, ולפנים מן הים יש (מקום שטובעין בו שקוריין) זומפ גדול סביב המדינה, שאין שם כי אם שביל קמץ, שאינו יכול לילך שם כי אם אדם אחד, וגם שם עומדים הורמאטים, וכשיבוא אחד להלחם, מורים עם ההורמאטים, ואי אפשר להתקרב לשם, כי הגיבור האמיתי שיוודע איך לכבוש כעסו וחרון אפו באמת, יש לו כמה מיני תחבולות ועצות איך לשמור עצמו שלא יבוא לידי כעס, והוא עושה סביבו גדרים וסייגים שלא יוכלו בני אדם לעצבן אותו, הכל כדי שלא יביא לידי נסיון של כעס.

אך מה שחותם עצמו איש אמת וענו זה איני יודע, כי לדעת איפוא האדם אוחז במדת הענוה, זה בלתי אפשרי, כי בענין ההכנעה טועין העולם הרבה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' ס' כ"ב), ונדמה להם שאדם שהולך עם ראשו כפוף למטה ועושה תנועות של ענוה, הוא עניו, ובאמת זהו חנופה, שרוצה להחניף בני אדם שיאמרו עליו שהוא עניו, וכפיפת הראש ושאר תנועות של ענוה הכל שטות, והוא ענוה פסולה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס' קצ"ז), ויכול להיות אדם צדיק הדבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, והולך עם קומה זקופה ובגדי מלכות, אבל לבו שבור לשברים קטנים, והוא כאין וכאפס בעיני עצמו לגמרי, וכמו שמספרים על הרה"ק רבי מענדיל וויטעבסקער זי"ע, שהיה שבור בעיני עצמו לגמרי, עד שרבו הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע היה צריך לשבח ולחזק אותו מאד שלא יפול בדעתו, והיה הולך עם בגדי מלכות כדרך המכובדים, אבל אף על פי כן היה חותם עצמו במכתביו "השפל באמת", כי דבר זה אי אפשר להכיר מבחוץ כלל, וזה ידיעה חשובה מאד בכל דבר שבקדושה, שאי אפשר להכיר את הקדושה מבחוץ כלל, וכמו קדושת ארץ ישראל, שמבחוץ היא נראית כמו כל הארצות, אבל בפנימיותה היא ענין אחר לגמרי, וכן הצדיקים, הם נראים מבחוץ כמו כל אדם ממש, אבל בפנימיותם הם ענין אחר לגמרי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' ס' קמ"ז), ולכן אמר המלך, שמה שחותם עצמו "איש אמת ועניו, זה איני יודע" כי זה אי אפשר להכיר מבחוץ כלל.

ואני רוצה שתביא אלי הפאטרעט של אותו המלך, כי יש להמלך כל הפאטרעטין של כל המלכים, והפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך, כי

הוא נסתר מבני אדם, כי הוא יושב תחת כילה, והוא רחוק מבני מדינתנו, כי יש חכמת הפרצוף המבואר בזוהר (יתרו ע"ח) שיכולים על ידה להכיר בפרצוף בן אדם מדותיו ותנועת נפשו, וכמו שמסופר במדרש (מובא בתוספות יום טוב סוף מסכת קידושין) שהיה מלך שרצה להכיר מדותיו של משה רבינו על ידי שיביא לו אחד מחכמיו את תמונה שלו, עיין שם, אבל הצדיק האמת הוא רחוק מאד מבני מדינתנו, כי הוא יושב תחת כילה ומחיצה ואי אפשר להכיר אותו כלל, כי הצדיקים הגדולים במעלה מאד אי אפשר לתפוס פנימיותם כלל, והם ענין אחר לגמרי, וכמובא במדרש הנ"ל שהמלך לא היה יכול לעמוד על מדותיו של משה רבינו, כי מבחוץ לא היה יכול להכיר פנימיותו כלל, ולכן העיקר תמיד לחפש הפנימיות והיראת שמים של הצדיקים, ועל ידי זה יהיה נמשך על האדם מהאררתם העצומה, והשם יתברך יזכינו להיות מקורב לצדיקים אמיתיים, וללכת בעקבותיהם ובמדותיהם, עדי נזכה להיות קשורים ודביקים בו יתברך באמת, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת כי תבא ה'תשס"ד

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ט המדבר ממעלת קברי צדיקים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, מוהרנ"ת ז"ל אומר, רביז"ל סיפר עמי מענין קבר הבעל שם טוב זכר צדיק וקדוש לברכה, שטוב מאד להיות שם על קברו, ואמר, כי "צדיקים יירשו ארץ" (תהלים ל"ז), היינו שהצדיקים אמתיים יורשים ארץ ישראל, שזוכין שמקום גניזתם הוא קדוש בקדושת ארץ ישראל ממש, וארץ ישראל הוא תיקון גדול לפגם הברית, עד כאן דברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו שני סודות נוראות, סוד אחד, שקברי הצדיקים קדושים בקדושת ארץ ישראל, וסוד שני, שארץ ישראל הוא תיקון גדול לפגם הברית, והנה ענין קברי צדיקים שהם קדושים בקדושת ארץ

ישראל, מבואר ביותר על פי דברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' ס' מ'), שקדושת ארץ ישראל הוא מחמת שהשם יתברך מסתכל שם תמיד, וכמו שכתוב (דברים י"א) תמיד עיני הוי"ה אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ומחמת שההסתכלות של השם יתברך שם תמיד, לכן מתקדשת האוויר שלה, והוא מחכים את האדם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא קנ"ה:): אוירא דארץ ישראל מחכים, כי עינים על שם החכמה, כי התפתחות החכמה נקרא בחינת עינים, וכמו שכתוב (בראשית ג): "ותפקחנה עיני שניהם", ופירש רש"י: 'על שם החכמה נאמר', ומחמת שעיני ה' בארץ ישראל, שמסתכל בה תמיד, על ידי זה 'אוירא דארץ ישראל מחכים', והנה זהו גם כן מעלת הצדיקים הקדושים שהם מכניסים חכמה דקדושה בכל מקורביהם, כי ההסתכלות שלהם גם כן קדוש בקדושת השם יתברך, בבחינת (תהלים ל"ד) עיני ה' אל הצדיקים, שהצדיקים יש להם עיני ה' כביכול (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס' צ"ח), ולכן בכל מקום שהם מסתכלין, נעשה שם קדושת ארץ ישראל, וגם אחר הסתלקותם לעילא, מקום קבורתם מתקדש בקדושת ארץ ישראל, וכל הבא להשתטח על קברם נמשך עליו מקדושת ארץ ישראל, ומהארת החכמה המאיר שם.

וזהו גם ענין הסוד השני שמגלה כאן רביז"ל, שארץ ישראל הוא תיקון גדול לפנים הברית, כי תיקון הברית הוא תיקון המוחין, תיקון החכמה, וכמובא בזוהר (משפטים ק"י) סילוקא דיסודא עד אבא ואימא, שתיקון היסוד, שהוא אות ברית קודש, תלוי בתיקון המוחין, חכמה ובינה, הנקראים אבא ואימא (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס' ל"ו), ומי שהוא חכם אמת קצת, אינו נחשב אצלו זאת התאוה לשום נסיון (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס' ע"ב), ולכן הזוכה להמשיך על עצמו קדושת ארץ ישראל, וכן הזוכה להשתטח על קברי צדיקים שמקום גניזתם קדוש בקדושת ארץ ישראל, זוכה לתיקון הברית, ונמשך עליו אור החכמה, לעלות ולדבק מוחו בו יתברך בדביקות אמיתי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מתחיל (דברים כ"ז) והיה כי תבוא אל הארץ אשר הוי"ה אלהיך נותן לך נחלה וירשתה וישבת בה, ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו' ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו', והנה יש להבין, מהו הקשר והסמיכות של פרשה זאת אל הפרשה הקודמת המסיימת עם מצות מחיית עמלק, וכמו שכתוב (דברים כ"ה) זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים וכו' ומהו הקשר בין מצות מחיית עמלק לענין כניסתן לארץ ישראל ולמצות הבאת ביכורים? והנה

על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי עיקר קליפת עמלק היתה הקליפה של פגם הברית רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב (ש) אשר קרך בדרך, ופירש"י לשון קרי וטומאה וכו', ויזנב בך, חותך מילות וזורק כלפי מעלה, כל הנחשלים אחרך, חסרי כח מחמת חטאם שהיה הענין פולטם (ע"י תנחומא כי תצא), כי עמלק הוא לעולם רצועה מרדת לישראל, לקרר אותם מעבודתם ולמנוע אותם מלהגיע אל קדושתם, ולכן עמלק בא להלחם תיכף ומיד אחר צאתם ממצרים, כי עיקר גלות מצרים היתה לתקן פגם הברית של אדם הראשון, שנכשל בק"ל שנה אחר חטא הנחש (ע"י עירובין י"ח:), וכל הטפות הוצרכו להצטרף ולהתלבן בכור הברזל במצרים, עד שיקבלו תיקון (וכמבואר כל זה בכתבי הארז"ל בפרי עץ חיים בשער יציאת מצרים), והנה ביציאתם ממצרים היו מוכנים לקבל את התורה וליכנס לארץ ישראל, ואז היה התיקון השלם שהוא תכלית הבריאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מובא בפירש"י ריש פרשת בראשית) בראשית ברא אלהים וגו', בשביל התורה שנקראת ראשית, ובשביל ישראל שנקראו ראשית, כי כל תכלית הבריאה היתה שיבואו נשמות ישראל, ויקבלו את התורה ויכנסו לארץ ישראל, בבחינת (תהלים ק"א) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, ולכן מיד ביציאתם ממצרים בא עמלק לטמאות בריתם רחמנא ליצלן, ולהחזיר אותם אל שעבודה של מצרים, בבחינת אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים, בצאתכם ממצרים דייקא, בעת שקיבלו תיקונם, והיו מוכנים לקבל את התורה וליכנס לארץ ישראל, ולכן גם עמלק נקרא ראשית, וכמו שכתוב (במדבר כ"ד) "ראשית" גוים עמלק, כי הוא זה לעומת זה נגד קדושת ישראל וקדושת התורה, וזהו, ויזנב בך כל הנחשלים אחרך, הנחשלי"ם אותיות נח"ש מיל"ה, כי הוא רצה לעורר פגם הנחש שהכשיל אדם הראשון, וגרם לו להפר קדושת ברית מילה, ומחמת זה אנחנו מוחין אותו, ולכן מיד אחר שנצטוינו (בסוף פרשת כי תצא) תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח, תיכף ומיד סמך ליה, (ריש פרשת כי תבא) והיה כי תבוא אל הארץ וגו', כי ארץ ישראל הוא תיקון גדול לפגם הברית וכדברי רביז"ל הנ"ל, ועל ידי קדושת ארץ ישראל מוחין זכרו של עמלק שרצה לעכב ביאתן לארץ ישראל, וכמובא כאן בבעל הטורים, שעמלק הגיד למלך מצרים כי ברח העם, וכן הגיד ללבן כי ברח יעקב וכו', עיין שם, כי עמלק ידע שעל ידי קדושת ארץ ישראל ימחה זכרו לגמרי, כי יזכו להארת החכמה, ולקדושה עליונה, ולא ישאר ממנו זכר כלל.

אבל ארץ ישראל היא אחת משלשה דברים שניקנין על ידי יסורין (ברכות ה.), ועיקר היסורין הם המונעים הרשעים, מוציאי דבת הארץ, ששרשם בעמלק, וצריך להכניע מתחלה אלו הרשעים ולענוש אותם בחרבא וקטלא (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ'),

היינו עם חרב התפילה והבקשה, שהוא עיקר חרבם של ישראל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב), ועל ידי זה יכולין אחר כך לילך לארץ ישראל, ולהמשיך על עצמו קדושה עליונה באמת.

וזהו, והיה כי תבוא אל הארץ, ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"ג) אין והיה אלא לשון שמחה, כי על ידי שמחה זוכין לשמירת הברית, וכמבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ט בסופו), שעל ידי שמחה, הקדוש ברוך הוא שומר את האדם שלא יבוא לידי פגם הברית חס ושלום, ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו', כי זהו עיקר מצות הבאת ביכורים, לשמוח באלקותו יתברך, ועם כל הטוב והחסד שעשה עמו הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב (פסוק י"א) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך הוי"ה אלהיך ולביתך וגו', כי מצות ביכורים הוא להזכיר עצמו בחסדי המקום, איך שהצילנו מקליפת עמלק ומגלות מצרים, והביא אותנו לארץ ישראל, וכמו שכתוב (פסוק ה') ארמי אוכד אבי וירד מצרימה וגו' ויבאנו אל המקום הזה וגו', ובקריאת פסוקים אלו עם הבאת הביכורים, מוחין זכרו של עמלק שרוצה להחליש דעת האדם ולהכניס בו קושיות וסיפקות, היש ה' בקרבינו אם אין, האם אנחנו באמת חשובים בעיני ה' או לא, כי על ידי מצות הבאת ביכורים, ששמחים עם השפע שנתן לנו הקדוש ברוך הוא בארץ ישראל, אנחנו מחיים עצמינו עם חסדי השם יתברך, ומודים ומהללים לשמו יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, ולכן גם הביכורים נקרא ראשית, וכמו שכתוב (פסוק י"ב) ועתה הנה הבאתי את "ראשית" פרי האדמה אשר נתת לי ה', ואמרו על זה חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה א' סי' ד) בראשית ברא אלהים, בזכות הביכורים שנקרא ראשית, כי זה היה תכלית הבריאה, שיכנסו נשמות ישראל לארץ ישראל וישמחו עצמם עם השפעת אלקותו יתברך והארת החכמה הנמשך עליהם שם, ובוה מוחין זכרו של עמלק שנקרא ראשית, וזוכין לתיקון הברית באמת.

ולכן מצינו שמצות הבאת ביכורים היתה הן לעניים והן לעשירים, וכמובא במשנה (ביכורים ג' משנה ח') העשירים מביאים ביכוריהם בקלות של כסף ושל זהב, והעניים מביאין אותם בסלי נצרים של ערבה קלופה, והסלים והבכורים ניתנין לכהנים, עיין שם, כי גם העני שבישראל היה צריך לשמוח ולהחיות עצמו אפילו עם מעט השפע שנתן לו השם יתברך, ולהכיר טובה להשם יתברך על כל הטוב שגמל אותו, ולא להיות כפוי טובה חס ושלום (וכמו שפירש"י בפסוק ג', עיין שם), ומצינו שאדרבה, ביכורי העני היה כל כך חשוב עד שגם הסל שלו ניתן לכהן למתנה, וכמו שפירש אדוני אבי הגאון הקדוש בעל "מנחת זאב" זי"ע את מה דאיתא במשנה הנ"ל, "והסלים

ניתנין לכהנים", היינו הסלים של העניים שהיו של ערבה קלופה, אבל של העשירים שהיו מכסף וזהב החזירו להם, ושואל התוספות יום טוב (שם במשנה), אם כן העניים מתביישים, ולמה לא תיקנו שגם העשירים יביאו בסלים פשוטים שלא לבייש את העניים? ותירץ א"א הגאון הקדוש זי"ע, שאדרבה, זה היה הכבוד הכי גדול לעניים, שלקחו גם הסל שלהם לקרבן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים בענין עולת העוף של העני (ויקרא רבה פרשה גי' ס"ה ה') ההדיוט הזה אם מריח הוא ריח כנפיים נפשו קצה עליו, ואת אמרת והקטיר הכהן את הכל המזבחה, וכל כך למה, אלא כדי שיהא המזבח מהודר בקרבנו של עני, וכן בביכורים, שזה היה כבודם של עניים שלקחו הכהנים גם את הסל שלהם, ולהעשירים החזירו הקלתות של כסף וזהב ולא לקחם כלל, ללמד אותנו איך כל אחד ואחד צריך להחיות עצמו עם כל נקודה טובה שנותן לו השם יתברך, ולא ליפול בדעתו כלל מחמת דחקותו ועניותו, רק יזכיר עצמו בכל פעם בחסדי המקום איך עם כל זאת נתן לו הקדוש ברוך הוא את פרנסתו, ואף פעם לא יעזוב אותו כלל.

וזהו למה הבאת ביכורים היתה לידי הכהנים דייקא, וכמו שכתוב (פסוק ג') ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו', כי הכהן הוא הצדיק שבדור הקדוש בקדושת ארץ ישראל, ועל ידו זוכין להארת החכמה ולהתפתחות העינים לראות אלקותו וחסדו יתברך מכל דבר, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (כתובות ק"ה:): כל המביא דורון לתלמיד חכם, כאילו מקריב ביכורים, כי התקרבות והתקשרות אל התלמיד חכם וצדיק שברור, שהוא קדוש בקדושת ארץ ישראל, ושמאיר אצלו אור החכמה, ולהביא לו מתנה, הוא כמו הבאת ביכורים לארץ ישראל ולבית המקדש, הניתנים ליד הכהן, כי זוכה לתיקון המוחין, ולכן שפיר מובן קשר כל הדברים האלה, היינו מחיית עמלק וביאת ארץ ישראל והבאת ביכורים ליד הכהן, כי על ידי כולם זוכין להארת ותיקון המוחין, שהוא תיקון הברית, וזוכין לעלות ולהתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי, והשם יתברך יזכינו להגיע לקדושת ארץ ישראל ולקדושת הצדיקים, ונזכה לתיקון הברית באמת, ובפרט בימי אלול הקדושים שהם מסוגלים לזה ביותר, וכמובא בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס' קמ"א) ומל' ה' אלקיך את ל'בבך ו'את ל'בב ז'רעך ראשי תיבות אלול, שאז הזמן למול ערלת הלב ולזכות לתיקון הברית, ונזכה לראות בביאת משיח צדיקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

